

det savnes der en Repræsentant for teoretiske økonomiske Synspunkter. Jeg minder om, at i Tyskland og i Østerrig har man anvendt Mænd som Dr. Helferich og Popowic, Mænd af udmærket nationaløkonomisk Uddannelse, selv om man herhjemme vilde bebrejde dem, at de ikke har siddet saa og saa mange Aar paa et Kontor. I det danske Repræsentantskab savner man den teoretiske Kyndighed, som dog ogsaa er gavnlig. Jeg minder blot om, at den Tanke at lade min Kollega, Læreren i Bankpolitik, være Medlem af Repræsentantskabet i Nationalbanken ikke er faldet nogen ind, fordi de almindelige socialpolitiske Interesser er der ingen, der har rigtig Respekt for. Man kan sige om en teoretisk Nationaløkonom, at han ikke har siddet og skrevet i en Bank, ikke har staaet i et Vekselererkontor og ikke har faaet den Uddannelse, som danske Bankmænd nu en Gang har, men Nationalbanken har en Masse andre Opgaver end det rent daglige Bankvæsen. Den har netop store teoretiske Opgaver, som jeg lige har vist, hvor Synspunktet skal være noget bredere end det, den enkelte Forretningsmand kan sidde inde med. Jeg kunde derfor tænke mig, at Staten fik Ret til — jeg skal straks komme ind paa hvorledes — at vælge et Par Medlemmer af Repræsentantskabet, men saaledes, at den ikke kan vælge Medlemmer af Repræsentantskabet paa samme Maade, som den nu vælger de kongevalgte Bankdirektører, men at den skulde have Forpligtelse til at vælge f. Eks. et Par Nationaløkonomer til at repræsentere de Interesser, som slet ikke er repræsenterede i Øjeblikket.

Her kommer jeg til et andet Spørgsmaal, nemlig vedrørende Kapitalen. Den er efter min Mening for lille. 27 Mill. Kr.s Aktiekapital er ikke stor nok, som Forholdene ligger. Jeg vilde ønske, at den kunde blive udvidet til 40 Millioner. Af disse 40 Millioner maatte Staten overtage 4 Millioner. Det ærede Medlem, som talte for Socialdemokratiet, ønskede, at Banken skulde være en Statsbank, at Staten skulde overtage 27 Mill. Kr. nye Aktier. Jeg har nøje overvejet dette Spørgsmaal. Det er ikke et Spørgsmaal om Socialisme eller Ikke-Socialisme, siden man baade i Sverige og Norge har Statsbanker, og i andre Lande, hvor der er private Banker, er disse — baade i Tyskland og Østerrig — bundne saa stærkt, at Aktionærerne i mange Retninger slet ingen Indflydelse faar. Men det, der for mig er det afgørende, er ikke en doktrinær Betragtning,

men den Overbevisning, at denne Krig atter har paavist og bekræftet den Lærdom, vi fik for 100 Aar siden, at Statens Finans og Nationalbankens Finanser har intet med hinanden at gøre. Det nytter ikke, selv om Finansministeren var en Engel — og den højtærede Finansminister har i hvert Fald ikke Aspirationer i den Retning, saa vidt jeg ved —, er en Finansminister en Mand, der er en Walther Pengeløs, som altid skal have Penge. Ham kan der ikke forlanges Principper af. Jeg har aldrig set en Finansminister, naar han stod uden Penge, have Principper, selv om han i Regelen har debuteret med de smukkeste Principper. Det er ganske klart, at en Finansminister, der skal bruge Penge, vil trykke paa Seddelpressen. Det har ogsaa vist sig under Krigen overalt, hvorledes Staterne i Stedet for at optage Laan tvang Bankerne til at lade Seddelpressen gaa rundt, og selv her har Staten, i hvert Fald det sidste Aar, haft noget Medansvar for Bankernes Inflationspolitik. Vi har nu for nylig set Finansministeren tage 100 Mill. Kr. i Laan. Saa kommer en Dag, da dette Laan skal gøres til et fast Laan, og saa tror man, at alt er vel. Saa begynder Finansministeren igen at optage løbende Laan. Naar han kan optage 100 Mill., kan han ogsaa optage 150. Og han skal bruge mange Penge. Bevilges de ikke, gaar han til Nationalbanken. Med andre Ord: Vi kommer i Virkeligheden paa en Maade imod Forudsætningerne for den oprindelige Oktroj af 1918. Men naar det er muligt, kan De forstaa, at med en Statsbank er Forholdene endnu værre. Naar det ærede Medlem tænker sig om og ikke begaar den Fejl, som Socialdemokratiets Repræsentanter ofte gør, at forveksle Staten og Samfundet — Staten er kun en Maskine, som Samfundet bruger til visse Formaaals Løsning —, vil han se, at Maalet er at skabe en Nationalbank, et Samfundsselement, der paa den ene Side staaer ganske skarpt imod de private Banker i den Forstand, at den ikke repræsenterer dem, men staaer over dem, repræsenterer andre Interesser, repræsenterer Helheden, medens hver privat Bank kun repræsenterer sine egne og sine Konsortialvenners Interesser og paa den anden Side staaer lige saa skarpt og afgjort overfor Statskassen. Det er i Virkeligheden Maalet. Derfor mener jeg, at maa man give Staten Ret til at kontrolere og have Indseende med Bankerne, f. Eks. Nationalbanken — og jeg mener, at Staten til fulde bør have